

Barnen i Kramdalen

En saga om Integritet, tafsare och nättroll

Författare: Andreas och Emelie Sjölander
Illustratör: Andreas Sjölander
Förlag: Boksmart
Lärohandledning: Emma F Carlström

Barnen i Kramdalen

En saga om integritet, tafsare och nättroll

Andreas & Emelie Sjölander

BARNSMART.SE

Stärk ditt barn på insidan

Emma

@kunskap_gladje_trygghet

Barnen i Kramdalen

En saga om Integritet, tafsare och nättroll

Hej alla vårdnadshavare!

Vi arbetar just nu med Barnen i Kramdalen, en saga om det viktiga ordet integritet. Boken lär barnen att säga nej när det inte känns bra och om rätten till sin egen kropp.

Får man följa med någon man inte känner?

Vad ska man tänka på när man surfar på internet?

När är det okej att kramas?

Sagan är utformad på ett lättsamt sätt och framtagen tillsammans med experter. På sista sidan finns frågor som barnen själva kan diskutera och svara på. Många kloka slutsatser kommer fram här.

Till boken medföljer också pyssel, en ljudbok och en uppskattad tipspromenad - material som förenar både nytta och nöje.

Om alla tidigt lär sig att känna igen varningssignaler när något är fel kan mycket förhindras. Barnen i Kramdalen är ett roligt och givande sätt att träna detta på. Lär mer om boken på www.barnsmart.se

SKOLAN & FÖRSKOLAN SKA AKTIVT JOBBA FÖR:

- Människolivets okränkbarhet
- Individens frihet och integritet
- Alla människors lika värde
- Jämställdhet
- Solidaritet mellan människor

Syfte och kopplingar till läroplanen

Idag befinner sig barn/elever i olika miljöer både muntligt och skriftligt tidigt på exempelvis online-spel, sms, mms, i chat-funktioner på appar och andra sociala medier. Vi behöver också tidigt vara med och lära dem hantera detta, att lära dem både om skyldigheter och rättigheter samt om integritet och rätten att säga nej.

Om vi tillsammans lär barnen om integritet och jobbar med självkänsla så lär de sig förhoppningsvis hur de har rätt att bli behandlade och hur man behandlar andra, både på nätet och utanför.

Syftet med boken och lärarhandledningen är att inspirera och underlätta arbetet med integritet och rätten till sin kropp.

Exempel ur Lgr 22

Skolans värdegrund och uppdrag

Skolan har ett ansvar för att eleverna återkommande under skolgången får möta frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer.

Utbildningen ska därigenom främja alla elevers hälsa och välbefinnande samt stärka deras förutsättningar att göra medvetna och självständiga val. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke.

Övergripande mål och riktlinjer

Skolans mål är att varje elev

– respekterar andra människors egenvärde samt deras kroppsliga och personliga integritet

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola -har fått kunskaper inom området sexualitet, samtycke och relationer samt om hedersrelaterat våld och förtryck,

Exempel ur Läroplan för förskolan

Grundläggande värden

Utbildningen i förskolan ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter.

Förskolans uppdrag

Alla som arbetar i förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla tillit och självförtroende. De ska uppmuntra barnens nyfikenhet, kreativitet och intresse. Barnens rätt till kroppslig och personlig integritet ska också respekteras. Det gäller bland annat i den dagliga omsorgen och i frågor om dokumentation.

Förskolans miljö ska inspirera och utmana barnen att bredda sina förmågor och intressen utan att begränsas av könsstereotypa uppfattningar.

Barnen lär sig genom lek, socialt samspel, utforskande och skapande men också genom att iaktta, samtala och reflektera. Barnens lärande kan bli mångsidigt och sammanhängande om arbetssätten varierar och miljön är utmanande och stimulerande samt lockar till lek och aktivitet.

Hur kan man bemöta en elev som ger tecken på övergrepp eller öppnar upp?

- lyssna
- fånga upp eleven direkt
- ta över ansvaret för barnets "hemlighet" och ge inte skuld och skam
- bekräfta och beröm att de öppnar upp
- prata om bra och dåliga hemligheter
- få eleven att känna att hen inte är ensam och att ni hjälps åt att ta tag i det som hänt.

Ord och fraser att samtala om före läsning för att eleverna ska vara bättre rustade att möta texten.

Framsida

Vem är författare och Illustratör? Vad innebär det att vara författare eller illustratör tror du? Vad ser du på bilden? Vad tror du kommer hända i boken?

Exempel på ord att gå igenom innan ni läser:

by, upptäcktsfärd, titta nyfiket, ringlande väg, skum, skydda sig, gräns, bestämmer, bjuda, högt, bestämt, grotta, padda, vandra, dal, famn, high five, passera, sken upp, ryta till, lunka, omedelbart, sajt, luras

Exempel på ord att lyfta efter läsningen:

tafsare, nättroll, integritet, samtycke

Att reflektera över när boken är utläst

Svara med hela meningar och motivera ditt svar.

När är det okej att kramas?

När känner man en person?

Hur tror du att en tafsare ser ut?

Hur ser nättroll ut?

Vem bestämmer över din kropp?

Vad betyder ordet integritet?

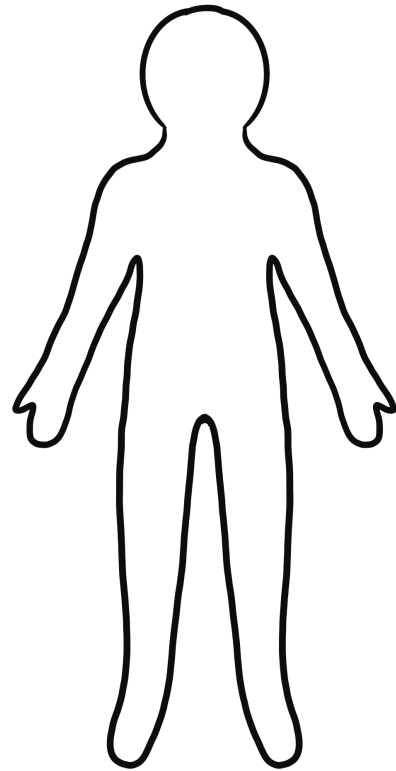
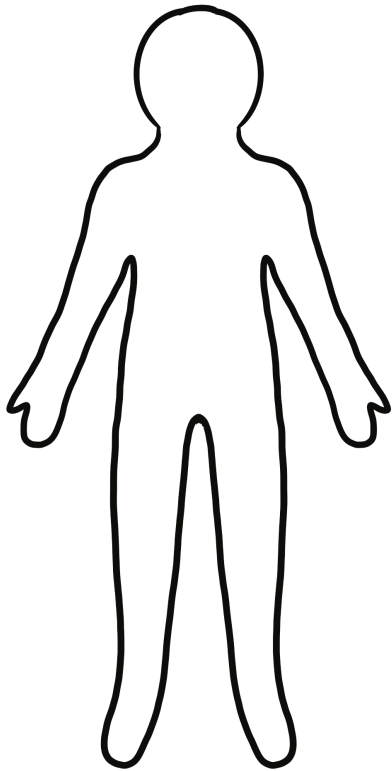
Här ska du måla var du tycker att det är okej eller inte okej att någon rör vid dig.

Röd=inte okej

Grön= okej

Om det är någon du känner:

Om det är någon du inte känner så bra:

Exempelvis

Exempelvis::

Tryck egna stopphänder.

Ni behöver:

- flaskfärg
- pensel
- ett halvt ritpapper

Pensla ut flaskfärg i handen. Tryck ditt hand mot ritpappret. Tryck gärna händerna med olika färger.

Gör gärna en stor rubrik TEMA INTEGRITET eller TEMA BARNEN I KRAMDALEN samt ordet STOPP och häng allas stopphänder synliga i korridor eller klassrum.

Spela teater

Gör egna pinndockor av målarbilderna eller rita själv. Spela upp en dockteater eller låt eleverna själva ha olika roller. I handledningen hittar du manus som ni kan använda för att dramatisera sagan som en teater eller dockteater.

Tips: Bygg en egen Kramdalen värld att ha som bakgrund.

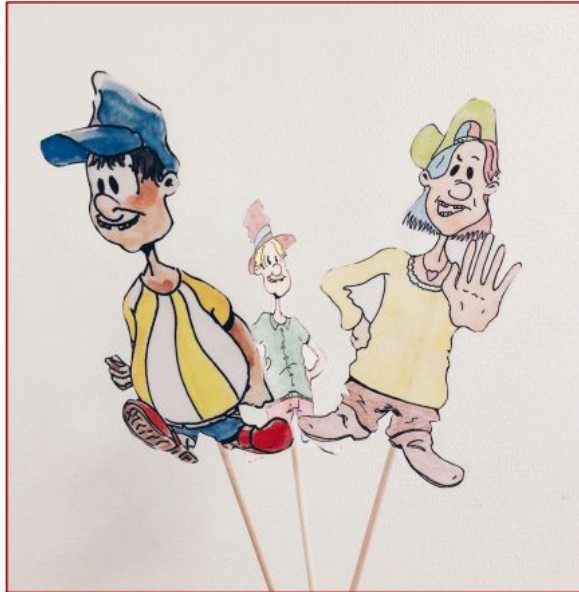
Samla rekvisita såsom kottar, barr, grenar etc. och skapa en Kramdalen-värld där figurerna kan få liv i en dramatisering.

Tips på material att använda:

- Kottar
- Pinnar
- Mjölkpaket
- Toarullar
- Tidningar att klippa ur
- Lim
- Egna pinndockor (se nästa sida)
- Löv
- Kartongbitar
- Piprensare

Tips att bygga:

- Kramdalens små hus som ser ut som svampar
- Landskapet med berget, trappan och utsikten.
- Nättrollens grotta
- Tafsarnas by

Vändela

Snäll-Kjell

Gladrian

Kramisarna
Knus och Klem

Konstapelsson

Teater

Tips: Låt en person gå ut på scen med skylt mellan varje byte, som visar publiken var i sagan man befinner sig. Tex Kramdalen, eller Nättrollens grotta. Skyltar kan också hängas runt karaktärerna som namnskyltar, speciellt på 'Knus och Klem'. I början av föreställningen kan alla ställa upp sig och presentera sig för publiken. 'Jag spelar Knus och jag tycker om att kramas', 'Jag spelar Konstapelsson, som är byns enda polis' osv.

Roller:

- Berättarröst (har många repliker, kan vara en vuxen)
- Mamma Anna-Bella (har många repliker, kan vara en vuxen)
- Skyltbärare
- Vändela
- Snäll-Kjell
- Gladrian
- Hunden Mysis
- Kramisarna Knus & Klem
- Tafsare • Konstapelsson
- Nättroll (hur många som helst)

Tips på rekvisita:

- Ett bord och fyra stolar
- Två telefoner
- Ett berg (t ex ett större bord man kan stå på).
- Lakan som nättrollen kan gömma sig under
- Slipsar och hattar
 - För stora skor (figurerna har korta ben)
- Polisuniform eller liknande
- Svans och hundöron till hunden Mysis
- Skyltar att hålla upp för de olika delarna (Tafsarnas by, Kramdalen, Nättrollens grotta, hemma).

Manussida 1

Detta manus kan användas för en dramatisering eller för att göra dockteater i er uppbyggda kramdalen-miljö med pinndockor. Manuset är sagan i förkortad form.

BERÄTTARRÖST: På en vacker plats låg en by som hette Kramdalen. Där bor Annabella, Snäll-Kjell, Gladrian och hunden Mysis. En dag kom deras kusin Vändela gående på vägen.

Vändela ser nyfiken ut och ser ut att leta efter något

SNÄLL-KJELL & GLADRIAN I KÖR: Hej Vändela, letar du efter något?

VÄNDELA: Hej killar! Jag letar efter något som heter integritet. Pappa vill att jag ska ha det men jag vet inte var det finns. Vet ni det?

Snäll Kjell och Gladrian tittar på varandra och ser frågande ut. Börjar leta runt omkring där dom står.

GLADRIAN: Hmmmmmmm. Vet du Snäll-Kjell?

SNÄLL KJELL: Nääääëëëë

GLADRIAN: Vi får fråga mamma Annabella.

Går till mamma Annabella

SNÄLL-KJELL: 'Vet du vad integritet betyder'?

Mamma Annabella ler

ANNA-BELLA: Vad bra att ni frågar mig! Följ med på en promenad så ska jag berätta för er vad integritet betyder.

Manussida 2

BERÄTTARRÖST: Supersnälla Annabella, Vändela, Snäll-Kjell och Gladrian går upp för en trappa uppför ett berg. Där får de fin utsikt över dalen.

ANNABELLA: Det finns en del skummisar i vår närhet, men det finns ett bra ord som kan skydda er mot dem.

VÄNDELA: Vilket ord då?

ANNABELLA: Stopp! Säg alltid stopp när det inte känns bra.

Annabella pekar bort mot kramdalen

ANNABELLA: I Kramdalen bor många kramisar. Dom vill ofta kramas. Men du behöver bara kramas om DU vill. Annars säger du STOPPI!

VÄNDELA, SNÄLL-KJELL & GLADRIAN i kör:STOPPI!

Annabella pekar åt Tafsarnas by

ANNA-BELLA: I Tafsarnas by bor tafsarna. De kan vilja komma väldigt nära er och ta på era kroppar på ett sätt som inte känns bra. Säg STOPP. Och berätta alltid för en vuxen du känner dig trygg med, eller för en kompis.

VÄNDELA, SNÄLL-KJELL & GLADRIAN i kör:STOPPI!

Anna-Bella pekar åt Nät trollens grotta. Nät trollen kommer fram – säger inget utan syns bara och svävar runt som spöken.

Manussida 3

ANNABELLA: Och där borta – där ligger nättrollens grotta. Nättrollen är elaka men syns bara i paddan, telefonen eller datorn. Det viktigaste ni behöver lära er just nu är att ALLTID vara försiktiga på internet. Nättroll kan luras. Ni ska ALDRIG skicka bilder till någon.

Nättrollen försvinner.

BERÄTTARRÖST: Barnen fick nu gå själva på upptäcktsfärd. Först träffade de kramisarna 'Knus och Klem' som ville kramas.

Knus och Klem kommer fram. Väldigt glada och kramsugna. Vändela och Gladrian kramades med dem.

BERÄTTARRÖST: Men Snäll-Kjell ville inte kramas. Han gjorde en high-five istället. Det tyckte Kramisarna var ok.

Knus och Klem försvinner.

VÄNDELA: Bra Snäll-Kjell! Man behöver inte kramas om man inte vill.

BERÄTTARRÖST: Sen träffade de en tafsare som sa att han hade godis bakom trädet.

TAFSAREN: Jag har massor med godis där borta bakom trädet. Vill ni följa med barn?

VÄNDELA: NEJ!

GLADRIAN: Bra Vändela! Man ska aldrig följa med någon man inte känner.

Manussida 4

TAFSAREN: Men vill ni följa med och gosa med min kanin?

Tafsaren klappar Vändela på kinden. Vändela ryter till!

VÄNDELA: STOPP! Det här är inte ok. Jag ska berätta för Annabella.

GLADRIAN & SNÄLL-KJELL: Bra Vändela.

BERÄTTARRÖST: Barnen gick hem och berättade för mamma Annabella om tafsaren som försökte lura dem med godis och sin kanin.

ANNA-BELLA: Bra att ni berättade för mig. Jag ska ringa till polis Konstapelsson

Mamma Annabella ringer polisen. Polisen svarar i telefonen.

POLISEN: Ja hallå det är Konstapelsson. Men så bra att barnen berättade! Jag ska ta in tafsaren till polisstationen för ett förhör.

Annabella, Snäll-Kjell, Gladrian och Vändela sätter sig vid matbordet.

BERÄTTARRÖST: Nu var det dags att äta. Barnen frågade igen om det svåra ordet integritet.

GLADRIAN: Men vad betyder det där ordet integritet nu då?

ANNABELLA: Det jag har visat er idag ÄR Integritet. Integritet betyder att du bestämmer över dig kropp. Ingen i världen har rätt att ta på dig om du inte vill. Det betyder att man bestämmer över sin egen kropp. Säg alltid STOPP.

Manussida 5

SNÄLL-KJELL (ropar): STOPPI!! Mysis gick emot mitt ben!

Alla skrattar

ANNA-BELLA: Hahaha, ja hundar kan få gå emot benet utan att man säger stopp.

Ordgömma

Hitta alla 12 orden i ordgömmen. Stryk över orden i ordbanken när du hittat dem och ringa i dem i ordgömmen.

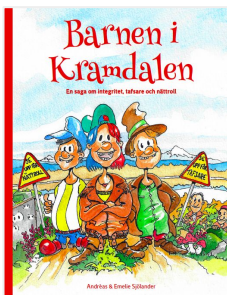
Vändela, Gladrian, Kramdalen, Integritet, tafsare, nättroll,
Snäll-Kjell, Mysis, stopp, kramisar

R	F	G	H	B	V	C	C	E	Z	I	O	R	G	H
S	V	C	B	G	L	A	D	R	I	A	N	Y	U	I
X	Ä	Z	Q	Z	W	Q	C	F	B	N	J	K	U	Y
R	N	A	N	Ä	T	T	R	O	L	L	X	H	Y	T
C	D	Y	G	C	O	P	Ä	A	Å	Ä	V	B	K	K
Q	E	W	I	E	S	X	C	V	B	N	H	T	R	N
Ä	L	Ä	N	M	T	A	F	S	A	R	E	T	A	B
Å	A	O	T	U	Y	T	E	E	W	S	C	V	M	Å
T	Y	H	E	N	M	Y	S	I	S	B	C	V	D	Ä
R	F	G	G	E	R	T	Y	U	M	Q	A	S	A	Ö
D	B	E	R	R	Y	O	P	Å	Å	C	C	B	L	Ö
S	G	T	I	T	S	T	O	P	P	Ö	Ä	P	E	L
A	T	H	T	G	H	J	G	S	A	A	G	X	N	O
B	F	U	E	P	O	I	J	J	J	U	Y	T	E	I
F	W	R	T	M	Y	O	K	R	A	M	I	S	A	R
Å	Ä	L	O	I	U	Y	T	R	G	H	Å	O	K	Ö
S	N	Ä	L	L	-	K	J	E	L	L	O	Ö	Ä	Ä
R	F	G	H	B	V	C	C	E	Z	I	O	R	G	O

Ordgömma FACIT

Vändela, Gladrian, Kramdalen, Integritet, tafsare, nättroll,
Snäll-Kjell, Mysis, stopp, kramisar

	V			G	L	A	D	R	I	A	N				
	Ä														
	N		N	Ä	T	T	R	O	L	L					
	D												K		
	E		I										R		
	L		N		T	A	F	S	A	R	E		A		
	A		T										M		
			E		M	Y	S	I	S				D		
			G										A		
			R										L		
			I		S	T	O	P	P				E		
			T										N		
			E												
			T					K	R	A	M	I	S	A	R
	S	N	Ä	L	L	-	K	J	E	L	L				

Bokrecension

Titel: _____

Författare: _____

Illustratör: _____

Boken handlar om _____

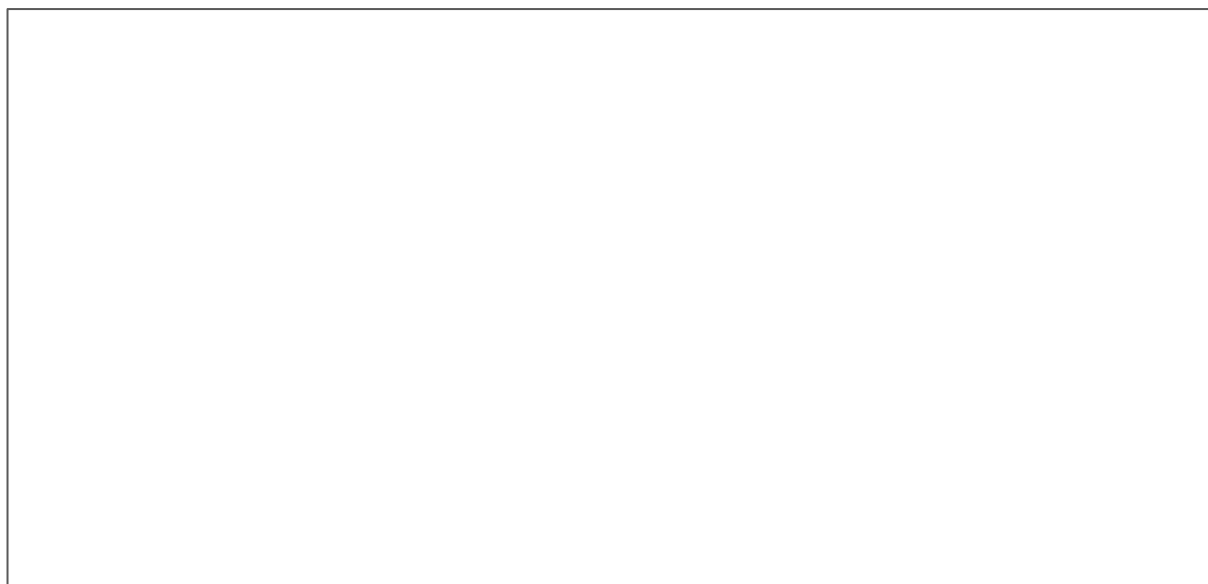
Ringa in det som beskriver boken bäst

Kul spännande läskig lång bra

 kort igenkännande berättelse tråkig

humoristisk lärorik fakta jag vill läsa mer

Rita en bild om något som hänt i boken:

Boken får _____ tummar upp:

Färglägg

Emma

@kunskap_gladje_trygghet

FRÅGA 1.

NÄR ÄR DET
OKEJ ATT
KRÄMAS?

1. Aldrig

X. När du själv vill.

2. Bara på julafton.

©boksmart

Fråga 2.

NÄR SKA DU SÄGA STOPP?

1. När någon fyller år.

X. När du får
presenter.

2. När något inte
känns bra.

©boksmart

Fråga 3.

VARFÖR SA VÄNDELA STOPP TILL TAFSAREN?

1. Han trampade på hennes fot.

X. Hon ville inte att han skulle ta på henne.

2. Han gick åt fel håll.

©boksmart

Fråga 4.

HUR SER EN TAFSARE UT?

1. De kan se ut som vem som helst.
- X. De har alltid tofflor på sig.
2. De har alltid runda glasögon.

©boksmart

Fråga 5.

VAR TROR DU ATT TAFSARE BOR?

1. I hus eller lägenhet,
precis som vi andra.

X. I stugor på
höga berg.

2. Bland djuren
i skogen.

©boksmart

Fråga 6.

VILKA ÄR DINA PRIVATA DELAR?

1. Ditt lördagsgodis.

X. Din skola.

2. Munnen, rumpan,
brösten, snippan
och snoppen.

©boksmart

Fråga 7.

VEM BESTÄMMER ÖVER DIN KROPP?

1. Vändela

X. Du själv.

2. Snäll-Kjell

©boksmart

Fråga 8.

VAD BETYDER ORDET INTEGRITET?

1. Att man inte ska äta godis.
- X. Att du bestämmer över dina leksaker.
2. Att du bestämmer över din kropp.

©boksmart

Fråga 9.

HUR SER ETT NÄTTROLL UT?

1. Som vem som helst. Ibland kan de se ut som barn.
- X. Som ett troll med stor näsa och stora ögon.
2. Som en sagofigur med långt hår.

©boksmart

Fråga 10.

FÅR DU SKICKA
BILDER PÅ DIG
SJÄLV TILL NÅGON
DU INTE KÄNNER?

1. Nej!

X. Nej!

2. Nej!

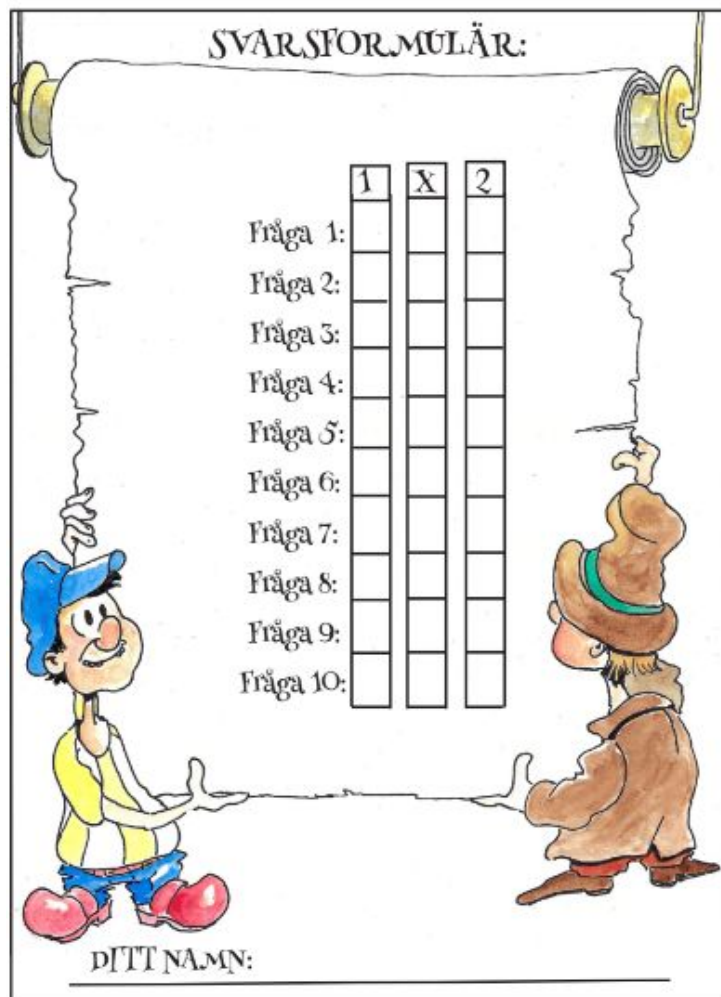
©boksmart

Facit till tipspromenaden

SVARSFÖRMULÄR:

	1	X	2
Fråga 1:			
Fråga 2:			
Fråga 3:			
Fråga 4:			
Fråga 5:			
Fråga 6:			
Fråga 7:			
Fråga 8:			
Fråga 9:			
Fråga 10:			

DITT NAMN: _____

A cartoon illustration of two characters holding a large scroll. On the left is a boy with a blue cap, yellow shirt, and red shoes. On the right is a man in a brown coat and hat. The scroll contains a quiz form with ten questions and three columns for answers labeled '1', 'X', and '2'. Below the scroll is a line for the participant's name.

SVARSFÖRMULÄR:

	1	X	2
Fråga 1:			
Fråga 2:			
Fråga 3:			
Fråga 4:			
Fråga 5:			
Fråga 6:			
Fråga 7:			
Fråga 8:			
Fråga 9:			
Fråga 10:			

DITT NAMN: _____

SVARSFÖRMULÄR:

	1	X	2
Fråga 1:			
Fråga 2:			
Fråga 3:			
Fråga 4:			
Fråga 5:			
Fråga 6:			
Fråga 7:			
Fråga 8:			
Fråga 9:			
Fråga 10:			

DITT NAMN: _____

SVARSFÖRMULÄR:

	1	X	2
Fråga 1:			
Fråga 2:			
Fråga 3:			
Fråga 4:			
Fråga 5:			
Fråga 6:			
Fråga 7:			
Fråga 8:			
Fråga 9:			
Fråga 10:			

DITT NAMN: _____

SVARSFÖRMULÄR:

	1	X	2
Fråga 1:			
Fråga 2:			
Fråga 3:			
Fråga 4:			
Fråga 5:			
Fråga 6:			
Fråga 7:			
Fråga 8:			
Fråga 9:			
Fråga 10:			

DITT NAMN: _____

Jag som gör lärarhandledningarna heter Emma Carlström och arbetar som förstelärare på lågstadiet.

Jag tycker själv om att använda barnlitteratur i undervisningen, bland annat till värdegrundsarbete.

I min blogg på Pedagog Örebro kan ni läsa om hur jag arbetat med detta och mycket annat.

<https://extra.orebro.se/pedagogorebro/bloggar/kunskapgladjeochtrygghet.4.3d631c4f165eb81daf439ab.html>

På min lärar-Instagram *@kunskap_gladje_trygghet* kan du följa min vardag som lärare. Jag vill dela med mig av tips och inspiration och får väldigt mycket inspiration där genom att följa andra kollegor runt om i Sverige.

https://www.instagram.com/kunskap_gladje_trygghet/

